

Forest Policy Report

SFI/2024

Картування гармонізаційних зобов'язань у сфері лісового господарства в Україні: підготовка до вступу в ЄС

Любов Полякова

Київ, серпень 2024

About the Project “Sustainable Forestry Implementation” (SFI)

The project “Technical Support to Forest Policy Development and National Forest Inventory Implementation” (SFI) is a project established in the framework of the Bilateral Cooperation Program (BCP) of the Federal Ministry of Food and Agriculture of Germany (BMEL) with the Ministry of Environment and Natural Resources of Ukraine (MENR). It is a continuation of activities started in the forest sector within the German-Ukrainian Agriculture Policy Dialogue (APD) forestry component.

The Project is implemented based on an agreement between GFA Group, the general authorized executor of BMEL, and the State Forest Resources Agency of Ukraine (SFRA) since October 2021. On behalf of GFA Group, the executing agencies - Unique land use GmbH and IAK Agrar Consulting GmbH - are in charge of the implementation jointly with SFRA.

The project aims to support sustainable forest management planning in Ukraine and has a working focus on the results in the Forest Policy and National Forest Inventory.

Author

Liubov Poliakova

Disclaimer

This paper is published with assistance of SFI but under the solely responsibility of the author Liubov Poliakova under the umbrella of the Sustainable Forestry Implementation (SFI). The whole content, particularly views, presented results, conclusions, suggestions or recommendations mentioned therein belong to the authors and do not necessarily coincide with SFI's positions.

Contacts

Troitska Str. 22-24,
Irpin, Kyiv region
+38 (067) 964 77 02

Зміст

1. Чинні нормативні документи у сфері лісового господарства	3
2. Інші документи, які містять керівні положення, що стосуються лісового господарства:	9
3. Пропозиції щодо нормативних документів у сфері лісового господарства	10

1. Чинні нормативні документи у сфері лісового господарства

Задекларований Україною курс на членство в ЄС вимагає кроків з адаптації національного законодавства до вимог ЄС.

Станом на серпень 2024 року адаптації потребують наступні аспекти:

1.1. Лісовий репродуктивний матеріал відповідно до Директиви Ради 1999/105/ЄС від 22 грудня 1999 року. Наразі розроблено проект Закону "Про лісові репродуктивні ресурси" № 9116, який 23.04.2024 р. був схвалений Верховною Радою України у першому читанні.

Водночас, 24 квітня 2024 року Парламент ЄС проголосував за прийняття в першому читанні пропозиції щодо Регламенту Європейського Парламенту та Ради про виробництво та маркетинг лісового репродуктивного матеріалу (FRM), що вносить зміни до Регламентів (ЄС) 2016/2031 та 2017/625 Європейського Парламенту та Ради та скасовує Директиву Ради 1999/105/ЄС (Регламент про лісовий репродуктивний матеріал) .

Запропонований проект має на меті замінити чинну Директиву Ради ЄС та кілька імплементаційних регламентів щодо лісового репродуктивного матеріалу новим регламентом і розширити сферу його застосування, включивши до неї не лише лісовий репродуктивний матеріал (ЛРМ) для лісового господарства, а й ЛРМ, призначений для збереження біорізноманіття, відновлення лісових екосистем та адаптації до зміни клімату і пом'якшення її наслідків. Однак на даний момент сфера дії Регламенту охоплює лише лісові репродуктивні матеріали деревних порід та штучних гібридів, перелічених у Додатку 1, але Комісія має право внести зміни до цього переліку в окремому імплементаційному документі.

Запропонований законопроект конкретизує правила виробництва та реалізації ЛРМ, призначених для збереження лісових генетичних ресурсів, і вперше вимагатиме надання потенційним покупцям інформації про придатність ЛРМ для поточних і майбутніх кліматичних та екологічних умов. Це, в свою чергу, дозволить прискорити адаптацію лісів до зміни клімату та забезпечити їхню подальшу продуктивність у майбутньому.

Пропозиція також підтримує принципи затвердження еталонних дерев (базового матеріалу) та сертифікації заготованого ЛРМ перед випуском його на ринок (шляхом видачі генерального сертифіката). Ці дерева перевіряються на наявність характеристик, які сприяють створенню більш стійких лісів, наприклад, стійкість до хвороб, краща адаптація до місцевих кліматичних та екологічних умов. Професійні оператори можуть бути уповноважені компетентним органом влади друкувати під офіційним

наглядом офіційну етикетку для певних видів і категорій ЛРМ. Для забезпечення ефективного функціонування системи встановлюються правила відкриття або зміни цього дозволу.

Держави-члени вносять основні матеріали, схвалені на їхній території, до своїх національних реєстрів, на основі яких Комісія публікує список Співтовариства схвалених основних матеріалів. Національні реєстри, національні переліки та перелік ЄС зберігатимуться в електронній формі. Основні сертифікати, що видаються після збору лісоматеріалів, та офіційна етикетка, що видається на кожну партію лісоматеріалів, також можуть бути в електронній формі.

Можна буде реєструвати базовий матеріал, призначений для збереження лісових генетичних ресурсів, без погодження з компетентними органами; натомість професійні оператори зможуть лише повідомляти про базовий матеріал компетентні органи.

Держави-члени повинні будуть розробити плани дій на випадок надзвичайних ситуацій, які допоможуть забезпечити достатнє постачання лісоматеріалів для відновлення лісів на територіях, що постраждали від екстремальних погодних явищ, пожеж, спалахів шкідників та інших стихійних лих.

Запропонований Регламент застосовуватиметься через 3 роки після набуття ним чинності, щоб надати компетентним органам і професійним операторам достатньо часу для адаптації до нових правил. Це також дасть Комісії час для прийняття необхідних делегованих та імплементаційних актів.

Позиція Європейського Парламенту в першому читанні пропонує покращити простежуваність ЛРМ та зробити інформацію для кінцевих користувачів більш доступною за допомогою QR-коду. У Раді ЄС пропозиція розглядається робочою групою з генетичних ресурсів та інновацій у сільському господарстві.

З огляду на вищезазначене, навіть після схвалення українського законопроект, його необхідно буде якнайшвидше змінити відповідно до вимог регламенту, який наразі перебуває на розгляді Ради ЄС.

1.2. Правозастосування та управління у сфері лісового господарства в контексті виконання статті 294 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та імплементації Регламенту ЄС/995/2010116

Цей закон встановлює обов'язки операторів, які розміщують деревину та продукцію з деревини на ринку. Наразі прийнято новий Регламент Європейського Парламенту та Ради 2023/1115 про надання на ринку Союзу, а також експорт з Союзу певних товарів та продукції, пов'язаних з вирубкою та деградацією лісів, та скасування Регламенту (ЄС) № 995/2010.

Порівнюючи новий Регламент з Регламентом ЄС/995/2010, можна виділити наступні моменти:

- Сфера дії Регламенту охоплює не лише деревину, а й інші товари, які можуть бути отримані в результаті вирубки та деградації лісів, включаючи також велику рогату худобу та сою, що може бути актуальним для України.
- Окрім імпортованих та вироблених в Україні товарів, це також стосується експортованих товарів.
- Оператори та великі трейдери повинні не тільки здійснювати належну перевірку, а й вносити необхідну інформацію до відповідної інформаційної системи.
- Існує різниця в процедурі проведення великих і малих операторів і трейдерів заходів належної обачності та відстеження, а також у використанні Інформаційної системи в цьому зв'язку.
- Серед інших документів, які необхідно подати, вимагається геолокація виробничих ділянок. Крім того, необхідно довести, що після заготівлі деревини не відбувається ні вирубки, ні деградації лісів.

Всі вимоги вищезгаданого нового регламенту набудуть чинності 30 грудня 2024 року (30 червня 2025 року для мікро- та малих підприємств). Положення (ЄС) № 995/2010 скасовується з 30 грудня 2024 року. Однак Положення (ЄС) №995/2010 продовжує застосовуватися до 31 грудня 2027 року до деревини та виробів з деревини, які були вироблені до 29 червня 2023 року та розміщені на ринку з 30 грудня 2024 року.

1.3. Охорона природи та кліматична нейтральність, в тому числі:

1.3.1. Директива 2009/147/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 30 листопада 2009 року про збереження диких птахів; Директива Ради 92/43/ЄЕС від 21 травня 1992 року про збереження природних середовищ та дикої фауни і флори в редакції від 01.07.2013 (Положення про землекористування, зміни у землекористуванні та лісове господарство)

Імплементація вищезазначених законодавчих актів є відповідальністю Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів і може мати подальші наслідки для лісового господарства, коли буде прийнято рішення про створення об'єктів NATURA 2000 (тобто виділення об'єктів NATURA 2000 в лісах).

1.3.2. Регламент (ЄС) 2024/1991 Європейського Парламенту та Ради від 24 червня 2024 року про відновлення природи та внесення змін до Регламенту (ЄС) 2022/869, набув чинності 18.08.2024.

Новий Регламент 2024/1991 спрямований на впровадження заходів з відновлення щонайменше 20% суші та моря ЄС до 2030 року. У випадку типів екосистем, які перебувають у "поганому стані", вимога щодо відновлення становить щонайменше 30% до 2030 року, яка поступово збільшуватиметься до 60% до 2040 року і 90% до 2050 року.

Регламент залишає за кожною державою-членом право приймати рішення щодо конкретних заходів з відновлення, які вона застосовуватиме на своїй території. Щоб продемонструвати, як вони досягатимуть поставлених цілей, країни-члени ЄС повинні будуть регулярно подавати національні плани відновлення, які визначають потреби та заходи з відновлення, враховуючи місцевий контекст, а також часові рамки їх реалізації.

Спеціальні вимоги щодо лісу та лісового господарства

Необхідно вжити заходів з відновлення для підвищення біорізноманіття лісових екосистем по всьому Союзу, в тому числі на територіях, не охоплених типами оселищ, що підпадають під дію Директиви 92/43/ЄЕС.

За відсутності єдиного методу оцінки стану лісових екосистем було встановлено загальне зобов'язання щодо поліпшення біорізноманіття в лісових екосистемах та вимірювання виконання цього зобов'язання на основі наступних індикаторів:

1. загальний індекс лісових птахів;
2. стоячий сухостій;
3. лежачий сухостій;
4. частка лісів з нерівномірною віковою структурою;
5. сполученість лісів;
6. запас органічного вуглецю;
7. частка лісів, в яких домінують місцеві види дерев;
8. різноманітність видів дерев.

Для індикатора 5 слід застосовувати методологію ФАО, для індикатора 6 - методологію, викладену в Додатку V до Регламенту (ЄС) 2018/1999 відповідно до Керівних принципів IPCC для національних інвентаризацій парникових газів 2006 року, для інших індикаторів слід використовувати методологію, викладену ФОРСТ-Європа.

Крім того, при плануванні та впровадженні відновлювальних заходів держави-члени повинні враховувати ризики лісових пожеж, виходячи з місцевих обставин. Держави-члени повинні використовувати найкращі практики для зменшення таких ризиків, зокрема, як описано в Керівних принципах Комісії щодо запобігання лісовим пожежам на суші, опублікованих у 2021 році.

Має бути позитивна тенденція щодо загального індексу лісових птахів. Для індикаторів 2-8 держави-члени повинні досягти тенденції до зростання на національному рівні щонайменше шести з семи індикаторів. Тенденція повинна вимірюватися в період з 18 серпня 2024 року до 31 грудня 2030 року, а потім кожні шість років до досягнення задовільних рівнів. Держави-члени повинні забезпечити моніторинг індикаторів у спосіб, що відповідає моніторингу, передбаченому Регламентами (ЄС) 2018/841 і (ЄС) 2018/1999.

Невиконання вищезазначених зобов'язань є виправданим, якщо воно спричинене (а) масштабними форс-мажорними обставинами, включаючи стихійні лиха, зокрема незаплановані та неконтрольовані лісові пожежі; або (б) неминучими трансформаціями середовища існування, які безпосередньо спричинені зміною клімату.

При визначенні та впровадженні заходів з відновлення лісів держави-члени повинні прагнути сприяти виконанню зобов'язання щодо висадження щонайменше трьох мільярдів додаткових дерев до 2030 року на рівні Союзу з повним дотриманням екологічних принципів, у тому числі шляхом забезпечення видового та вікового різноманіття, надання пріоритету місцевим видам дерев, за винятком, у дуже специфічних випадках та умовах, немісцевих видів, адаптованих до місцевих ґрунтів, кліматичних та екологічних умов та умов середовища існування, які відіграють певну роль у сприянні підвищенню рівня адаптивності до зміни клімату. Заходи, спрямовані на виконання цього зобов'язання, мають бути спрямовані на посилення екологічного зв'язку і ґрунтуватися на сталому лісорозведенні, лісовідновленні та висадці дерев, а також на збільшенні площі міських зелених насаджень.

Європейське агентство з навколишнього середовища має підтримувати держави-члени у підготовці національних планів відновлення, а також у моніторингу прогресу та дослідженнях, необхідних для визначення відновлювальних заходів, необхідних для досягнення цілей відновлення та виконання зобов'язань.

Для забезпечення ефективної імплементації цього Регламенту Комісія повинна надавати підтримку державам-членам на їхні запити через Інструмент технічної підтримки, створений відповідно до Регламенту (ЄС) 2021/240 Європейського Парламенту та Ради, який передбачає індивідуальну технічну підтримку для розробки та впровадження реформ. Технічна

підтримка, що надається в рамках цього інструменту, передбачає, наприклад, зміцнення адміністративного потенціалу, гармонізацію законодавчої бази та обмін відповідними передовими практиками.

Кожна держава-член може до 19 серпня 2025 року розробити методологію для моніторингу елементів ландшафту з високим рівнем різноманіття, які не охоплені загальним методом, зазначеним в описі елементів ландшафту з високим рівнем різноманіття. До 19 вересня 2024 року Комісія надає рекомендації щодо рамок для розробки таких методологій. Комісія може за допомогою імплементаційних актів визначити методи моніторингу індикаторів для лісових екосистем.

До 30 червня 2031 року, на період до 2030 року, і принаймні кожні шість років після цього, держави-члени повинні звітувати в електронному вигляді про прогрес у виконанні національного плану відновлення, у впровадженні відновлювальних заходів та прогрес у досягненні цілей і виконанні зобов'язань.

До 31 грудня 2028 року та кожні три роки після цього ЕЕА має надавати Комісії технічний огляд прогресу у досягненні цілей та виконанні зобов'язань.

До 19 серпня 2025 року Комісія, після консультацій з державами-членами, подає Європейському Парламенту та Раді звіт, що містить огляд фінансових ресурсів, доступних на рівні Союзу з метою імплементації цього Регламенту, та оцінку потреб у фінансуванні.

У додатку до постанови міститься перелік екосистем, які потребують відновлення, і серед інших перераховані лісові екосистеми.

Серед підходящих методів реставрації згадуються:

- Видалення небажаних заростей чагарників або чужорідних насаджень.
- Створення прибережних буферів, таких як прибережні ліси, буферні смуги
- Збільшення екологічних особливостей лісів, таких як великі, старі та вмираючі дерева (дерева ареалу), а також кількість лежачої та стоячої мертвої деревини.
- Робота над диверсифікацією структури лісів, наприклад, з точки зору видового складу та віку, щоб забезпечити природне відновлення та сукцесію деревних порід.
- Сприяння міграції походження та видів, де це може знадобитися через зміну клімату.
- Підвищення різноманіття лісів шляхом відновлення мозаїки нелісових біотопів, таких як відкриті ділянки луків або вересових пусток, водоймищ або скелястих ділянок.

- Використання підходів "наближеного до природи" або "суцільного лісового покриву"; впровадження місцевих видів дерев.
- Посилення розвитку старовікових пралісів та зрілих деревостанів, наприклад, шляхом відмови від рубок або активного управління, що сприяє розвитку авторегуляторних функцій та відповідної стійкості.
- Впровадження ландшафтних елементів з високим рівнем різноманіття на орних землях та пасовищах, що інтенсивно використовуються, таких як буферні смуги, краї полів з місцевими квітами, живоплоти, дерева, невеликі ліси, стіни терас, ставки, оселищні коридори та сходинки тощо.

2. Інші документи, які містять керівні положення, що стосуються лісового господарства:

- 2.1 Регламент (ЄС) 2018/841 Європейського Парламенту та Ради від 30 травня 2018 року про включення викидів та абсорбції парникових газів від землекористування, зміни землекористування та лісового господарства до кліматичних та енергетичних рамок до 2030 року та внесення змін до Регламенту (ЄС) № 525/2013 та Рішення № 529/2013/ЄС. Регламент встановлює вимоги до обліку викидів та абсорбції парникових газів, що виникають на вкритих лісом територіях, вирубаних лісах та лісах, що управляються.
- 2.2 Регламент (ЄС) 2020/852 Європейського Парламенту та Ради від 18 червня 2020 року про створення основи для сприяння сталому інвестуванню та внесення змін до Регламенту (ЄС) 2019/2088 визначає стале лісокористування як важливий елемент заходів зі зменшення впливу на зміну клімату.
- 2.3 Регламент (ЄС) 2021/2115 Європейського Парламенту та Ради від 2 грудня 2021 року, що встановлює правила підтримки стратегічних планів, які розробляються державами-членами в рамках спільної сільськогосподарської політики (Стратегічні плани CAP) та фінансуються Європейським фондом сільськогосподарських гарантій (EAGF) та Європейським сільськогосподарським фондом розвитку сільських територій (EAFRD), а також скасовує Регламенти (ЄС) №1305/2013 та (ЄС) №1307/2013, визначає випадки, коли можлива підтримка власників/менеджерів лісів.
- 2.4 Директива (ЄС) 2024/1760 Європейського Парламенту та Ради від 13 червня 2024 року про комплексну перевірку корпоративної стійкості та внесення змін до Директиви (ЄС) 2019/1937 та Регламенту (ЄС) 2023/2859.

У Директиві йдеться про заборону спричиняти будь-яку вимірювану деградацію навколишнього середовища, таку як шкідливі зміни ґрунту, забруднення води або повітря, шкідливі викиди, надмірне споживання води, деградація земель або інший вплив на природні ресурси, наприклад, вирубка лісів.

- 2.5 Імплементативний Регламент Комісії (ЄС) 2022/2448 від 13 грудня 2022 року про встановлення операційного керівництва щодо доказів для демонстрації відповідності критеріям сталості лісової біомаси, викладеним у статті 29 Директиви (ЄС) 2018/2001 Європейського Парламенту та Ради, що визначає оцінку відповідності критеріям заготівлі, а також оцінку відповідності критеріям ЗЗЗЛХ.
- 2.6 Директива (ЄС) 2024/1203 Європейського Парламенту та Ради про захист навколишнього середовища за допомогою кримінального права, яка замінює Директиви 2008/99/ЄС та 2009/123/ЄС. Метою директиви є більш ефективна боротьба з екологічними загрозами шляхом розширення сфери дії кримінальних правопорушень у сфері довкілля на рівні ЄС. Держави-члени ЄС мають два роки на імплементативну директиву в національне законодавство після набуття нею чинності 20 травня 2024 року. З цією метою вона запроваджує (i) новий перелік кримінальних правопорушень, пов'язаних з довкіллям, (ii) детальні вимоги щодо рівня санкцій як для фізичних, так і для юридичних осіб та (iii) заходи, яких держави-члени повинні вжити для запобігання правопорушенням або ефективного переслідування за них. Директива передбачає 20 основних кримінальних злочинів, серед яких торгівля деревиною з порушенням Регламенту ЄС про продукцію, вироблену без вирубки лісів.
- 2.7 Імплементативний Регламент Комісії (ЄС) 2024/1281 від 7 травня 2024 року про внесення змін до Імплементативного Регламенту (ЄС) 2020/1208 щодо структури, формату, процесів подання та розгляду інформації, що надається державами-членами відповідно до Регламенту (ЄС) 2018/1999 Європейського Парламенту та Ради, містить вимоги до звітності, пов'язаної з лісами, як частини звітності щодо даних інвентаризації парникових газів.

3. Пропозиції щодо нормативних документів у сфері лісового господарства

Триває робота з підготовки та розгляду наступних нормативних документів, які матимуть вплив на лісове господарство та потребуватимуть адаптації:

3.1 Пропозиція щодо Регламенту Європейського Парламенту та Ради про рамки моніторингу стійкості європейських лісів

Загальна мета полягає в розробці загальноєвропейської системи моніторингу лісів, спрямованої на досягнення мети створення здорових і стійких лісів, що є важливим для виконання зобов'язань ЄС щодо боротьби зі зміною клімату, збереження і відновлення біорізноманіття, а також поліпшення рівня збереження, захисту і якості навколишнього середовища. З цією метою запропонована діяльність спрямована на забезпечення спільних оцифрованих, послідовних, порівнянних, своєчасних і доступних даних, а також на створення узгодженої структури для розробки інтегрованого довгострокового лісового планування. Очікується, що це сприятиме адаптації лісів до зміни клімату, посилить запобігання стихійним лихам і готовність до них, а також забезпечить узгодженість різних цілей лісової політики. Ця ініціатива спрямована на покращення даних та знань і не впливає на вибір та цілі політики держав-членів у сфері лісоуправління.

Система моніторингу лісів складатиметься з трьох елементів:

- система географічно чіткої ідентифікації для картографування та локалізації лісових одиниць
- рамки збору даних про ліс, що визначають терміни та вимоги до збору даних, а також
- механізм обміну лісовими даними, який би дозволив обмінюватися даними між державами-членами, а деякі дані були б доступними для громадськості.

Система моніторингу лісів повинна складатися з електронних баз даних та геоінформаційних систем і забезпечувати обмін та інтеграцію даних про ліс з іншими електронними базами даних та геоінформаційними системами. Система моніторингу лісів повинна забезпечувати регулярний та систематичний збір (a) даних про ліси на основі повітряних або космічних ортофотопланів, отриманих за допомогою супутників Copernicus Sentinel або інших еквівалентних систем; (b) даних *in situ* через мережу пунктів моніторингу. Комісія безоплатно ділиться отриманими нею даними спостереження Землі з органами влади держав-членів, відповідальними за систему моніторингу лісів, або з постачальниками послуг, уповноваженими цими органами представляти їхні інтереси.

Державам-членам також рекомендується призначити національних координаторів та розробити комплексні довгострокові лісові плани або адаптувати існуючі комплексні довгострокові лісові плани або стратегії, беручи до уваги середньо- та довгострокову перспективу, включаючи 2040 та 2050 роки, але не обмежуючись ними.

Комісія створює систему географічно чіткої ідентифікації для картографування та локалізації лісових одиниць, яка повинна бути введена в дію протягом 12 місяців з дати набрання чинності цим Регламентом. Система збору даних про ліси повинна бути введена в дію через 12 місяців після набрання чинності цим Регламентом щодо збору наступних показників:

- лісовий масив;
- щільність деревного покриву;
- тип лісу;
- зв'язок з лісом;
- дефоліація;
- лісові пожежі;
- оцінка ризику лісових пожеж;
- порушення деревного покриву;

та протягом 30 місяців з дати набрання чинності цим Регламентом, щодо наступних даних:

- ліс, доступний для постачання деревини, та ліс, недоступний для постачання деревини;
- зростаючий обсяг запасів;
- чистий річний приріст;
- структура деревостану;
- видовий склад і багатство дерев;
- Європейський тип лісу;
- вилучення;
- сухостій;
- розташування лісових оселищ на територіях Natura 2000;
- велика кількість звичайних лісових птахів;
- розташування пралісів та старовікових лісів;
- заповідні лісові території;
- виробництво та торгівля виробами з деревини;
- лісова біомаса для біоенергетики.

Комісія та держави-члени збиратимуть додаткові дані про ліси на основі відповідних методологій та додаткових імплементаційних актів. Перелік додаткових показників наведено в Додатку III до Регламенту.

У першій половині 2024 року проєкт документа пройшов різні процедури погодження. Висновок Європейського економічного та соціального комітету щодо зазначеного документу датований 20.03.2024, який був офіційно опублікований 31.05.2024.

3.2 Пропозиція щодо Регламенту Європейського Парламенту та Ради про внесення змін до Регламенту (ЄС) № 691/2011 щодо запровадження нових модулів еколого-економічних рахунків

Запропонований Регламент має на меті розширити сферу застосування європейських еколого-економічних рахунків для покращення статистичної інформації для Європейського зеленого курсу, узгодженої з міжнародними статистичними стандартами. Пропозиція додає три нові модулі до європейських еколого-економічних рахунків:

- лісові рахунки;
- екосистемні акаунти;
- рахунки екологічних субсидій та подібних трансфертів.

Лісові рахунки вимірюють площу лісів і частку, доступну для видобутку деревини, та відстежують їхні зміни в часі. Екосистемні рахунки інтегрують міркування щодо біорізноманіття та природного капіталу з основними економічними питаннями розподілу ресурсів та сталого розвитку. Рахунки екологічних субсидій та подібних трансфертів визначають та кількісно оцінюють заходи внутрішньої фіскальної політики та ресурси з-поза меж ЄС, які підтримують "зелений курс" через економічну діяльність та продукцію, захищаючи довкілля та охороняючи природні ресурси.

У першій половині 2024 року проєкт документа пройшов різні процедури узгодження. Парламент схвалив текст у першому читанні на пленарному засіданні 10 квітня 2024 року.

3.3 Пропозиція щодо Директиви Європейського Парламенту та Ради про моніторинг ґрунтів та їхню стійкість .

17 листопада 2021 року Європейська Комісія прийняла в рамках стратегії ЄС з біорізноманіття до 2030 року нову ґрунтову стратегію ЄС, що охоплює не законодавчі та законодавчі заходи. У стратегії, яка має на меті привести всі ґрунтові екосистеми ЄС у належний стан до 2050 року, оголошено, що Комісія подасть пропозицію щодо нового закону про здоров'я ґрунтів з метою подолання транскордонного впливу деградації ґрунтів та досягнення узгодженості політики на рівні ЄС та на національному рівні.

У своїй робочій програмі на 2023 рік, опублікованій 18 жовтня 2022 року, Комісія підтвердила свій намір висунути законодавчу ініціативу щодо захисту, сталого управління та відновлення ґрунтів ЄС.

У своїй резолюції про захист ґрунтів, прийнятій у квітні 2021 року, Європейський парламент закликав Комісію розробити спільну для всього ЄС правову базу, з повним дотриманням принципу субсидіарності, для захисту та сталого використання ґрунтів, яка б враховувала всі основні загрози для ґрунтів. Він попросив, щоб пропозиція супроводжувалася поглибленою оцінкою впливу, заснованою на наукових даних, з аналізом як вартості дій, так і бездіяльності з точки зору негайного і довгострокового впливу на навколишнє середовище, здоров'я людей, внутрішній ринок і загальну стійкість.

5 липня 2023 року Комісія подала пропозицію щодо директиви про моніторинг ґрунтів та їхню стійкість ("закон про моніторинг ґрунтів"). Довгострокова мета запропонованої директиви полягає в тому, щоб до 2050 року всі ґрунти в ЄС були у здоровому стані, як зазначено в ґрунтовій стратегії. Для досягнення цієї мети пропозиція містить загальне визначення того, що є здоровим ґрунтом, а також заходи з моніторингу та оцінки здоров'я ґрунтів, сталого управління ґрунтами та відновлення забруднених ділянок. Відповідно до запропонованої директиви, держави-члени будуть зобов'язані регулярно здійснювати моніторинг стану ґрунтів і землекористування в межах "ґрунтових районів", які будуть створені на всій їхній території. На основі зібраних даних моніторингу вони повинні будуть проводити оцінку стану ґрунтів щонайменше кожні 5 років, що дозволить їм приймати рішення щодо необхідних заходів з регенерації. Пропозиція також вимагає від держав-членів ідентифікувати, дослідити, оцінити і відновити забруднені ділянки. Забруднені та потенційно забруднені ділянки повинні бути зареєстровані в національному реєстрі, доступному для громадськості в Інтернеті.

10 квітня 2024 року Верховна Рада ухвалила позицію в першому читанні. На пленарному засіданні було прийнято низку нових поправок. Зокрема, Парламент проголосував за виключення покладів сировини з визначення ґрунту. Це додало гнучкості для моніторингу та оцінки здоров'я ґрунтів, дозволяючи державам-членам застосовувати дескриптори ґрунтів, які найкраще ілюструють характеристики ґрунтів кожного типу на національному рівні. Парламент вирішив не зберігати обов'язковий графік підвищення статусу ґрунтів. Він проголосував за скасування зобов'язань держав-членів визначати практики сталого управління ґрунтами, регулярно оцінювати ефективність вжитих заходів, а також переглядати їх у разі необхідності. Таким чином, він також вилучив запропонований перелік принципів сталого управління ґрунтами. Парламент вилучив запропоновані положення щодо штрафних санкцій.

Проект передбачає заходи з моніторингу та оцінки стану ґрунтів, стандартизацію відповідних визначень, визначення вимог до сталого управління ґрунтами та відновлення забруднених ділянок.

Рада ухвалила свою позицію 17 червня 2024 року. Вона уточнює адміністративну структуру, що має відношення до системи моніторингу здоров'я ґрунтів, додає гнучкості вимірюванням ґрунту і встановлює мінімальні вимоги до якості лабораторій, які аналізують зразки ґрунту. Пропонується подвійна система оцінювання здоров'я ґрунтів: необов'язкові стійкі цільові показники, що відображають довгострокову мету пропозиції, та оперативні пускові значення, встановлені на рівні держав-членів ЄС для кожного дескриптора ґрунту. Зберігаючи амбітну мету досягнення нульового чистого вилучення земель до 2050 року, Рада пропонує в якості першого кроку боротися з ущільненням ґрунтів і руйнуванням ґрунтів як найбільш видимими, впливовими і найлегшими для моніторингу аспектами вилучення земельних ділянок. Вона роз'яснює керівний характер принципів сталого управління ґрунтами, перелічених у запропонованій директиві. Вона запроваджує поетапний підхід до забруднених ділянок, заснований на оцінці ризиків, що дозволить державам-членам визначати пріоритетність заходів. Положення про штрафи вилучено.

3.4 Пропозиція щодо Регламенту Європейського Парламенту та Ради про створення системи сертифікації викидів вуглецю в ЄС

Заявлена мета ініціативи полягає у забезпеченні високоякісних сертифікованих викидів вуглецю за допомогою прозорої та надійної системи управління. Це відкриє можливість для подальших інвестицій у діяльність з поглинання вуглецю та збільшення обсягів викидів. Сама діяльність з поглинання вуглецю має бути додатковою. З цією метою діяльність з поглинання вуглецю повинна відповідати обом наступним критеріям:

- (a) вона виходить за рамки вимог законодавства ЄС та національних законодавчих актів;
- (b) це відбувається завдяки стимулюючому ефекту сертифікації.

Схеми сертифікації повинні використовуватися операторами для демонстрації відповідності цьому Регламенту. Таким чином, схеми сертифікації повинні функціонувати на основі надійних і прозорих правил і процедур та забезпечувати точність, надійність, цілісність і неспростування походження, а також захист від шахрайства з інформацією та даними, що подаються операторами. Вони також повинні забезпечити правильний облік перевірених одиниць поглинання вуглецю, зокрема, шляхом уникнення подвійного обліку. З цією метою Комісія повинна бути уповноважена

приймати імплементаційні акти, включаючи відповідні стандарти надійності, прозорості, обліку та незалежного аудиту, які повинні застосовуватися схемами сертифікації, щоб забезпечити необхідну правову визначеність щодо правил, які застосовуються до операторів та схем сертифікації. Для забезпечення економічно ефективного процесу сертифікації ці технічні гармонізовані правила сертифікації повинні також мати на меті зменшення непотрібного адміністративного навантаження на операторів або групи операторів, зокрема на малі та середні підприємства, включаючи малих фермерів та лісівників.

Сертифікація є добровільною.

Було запропоновано переглянути регламент через три роки після набрання ним чинності, але не пізніше 2028 року, а згодом - після кожного підбиття підсумків відповідно до Паризької угоди.

Текст був ухвалений Парламентом 10 квітня 2024 року і очікує остаточного затвердження Радою ЄС перед процедурою підписання, після чого він буде опублікований в Офіційному віснику та набуде чинності.